

**Centrum pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd
Univerzity Karlovy**

Celetná 20, 116 36 Praha 1

Tel. 224 491 498, Fax: 224 227 950, e-mail: balaban@fsv.cuni.cz, sbp@fsv.cuni.cz

Oponentský posudek disertační práce:

**Mgr. Libor Frank: Analýza a predikce bezpečnostních hrozeb a rizik
v České republice**

Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra politologie

Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.

**Oponent: PhDr. Miloš Balabán, Ph.D. Vedoucí Střediska bezpečnostní
politiky Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd
Univerzity Karlovy**

Disertační práci Mgr. Franka vnímám jako určité završení jedné etapy jeho působení v rámci akademické bezpečnostní komunity v jejímž rámci velmi výrazně vstupoval svými publikacemi, studii, články a vystoupeními do odborné diskuse o zásadních teoretických i praktických otázkách bezpečnostní teorie i praxe.

Disertační práce jako celek má logickou strukturu, přičemž její obsah postihuje jak teoretické, tak i praktické aspekty bezpečnostní politiky v národním i mezinárodním rámci.

Mgr. Frank velmi detailně postihuje základní konceptuální východiska bezpečnosti. Za pozitivní v této části považuji především jeho snahu detailněji vysvětlit nová pojetí a přístupy k bezpečnostní terminologii, která je součástí debaty o tzv. rozšířeném konceptu bezpečnosti. Mezi významná témata v tomto směru patří i otázka jednotné a všeobecně přijímané definice bezpečnosti. Tato definice sice neexistuje, což ale autorovi disertace nebrání s využitím

existujících definic (M. Mareš) vymezovat jednotlivé atributy daného pojmu (mj. dimenze bezpečnosti). Lze souhlasit s autorem disertace, že „Problém definice a konceptuálního uchopení bezpečnosti je jednou z dlouhodobých výzev pro bezpečnostní studia.....a v podstatě je permanentním středem zájmu bezpečnostních studií“ Z tohoto hlediska je i legitimní autorova pozornost právě problematice bezpečnostních studií (vývoj v historickém kontextu) a samozřejmě charakteristice všech známých a relevantních „škol“ a směrů zkoumání, včetně jejich zásadních výstupů. Za zdařilou považuji část týkající se aktérů sekuritizace, kde je výrazně vidět, že autor si mohl některé své závěry ověřit i díky svému praktickému působení v bezpečnostní komunitě.

Znalost bezpečnostní terminologie, resp. pojmového aparátu v oblasti bezpečnosti ze strany autora je patrná i v případě kapitoly, která se zabývá analýzou a predikcí bezpečnostních hrozeb a rizik. Za klíčovou považuji v daném případě autorovu snahu o důkladný rozbor pojmu „bezpečnostní politika“, což má svoje nezastupitelné místo v procesu strategického řízení, jež se zabývá bezpečnostní politikou státu. Významná je v tomto ohledu i charakteristika aktérů sekuritizace. Aktuální stav výzkumu v oblasti bezpečnostní terminologie postihuje příslušná kapitola 2.3. jež ukazuje důležitost daného výzkumu i pro bezpečnostní praxi (krizový management resp. krizové řízení). Z tohoto důvodu je důležité i přehledné třístupňové třídění rizik (tabulka č. 1). Autorova pozornost diskusi o definici pojmu „hrozba“ a „riziko“ je silným momentem celé disertační práce, včetně postižení a rozboru přístupů dvou předních expertů na danou oblast – Jana Eichlera a Martina Mimry a jejich zasazení do kontextu s významnou publikací „Česká bezpečnostní terminologie“ (na níž se sám autor autorsky podílel). Autor se též velmi detailně zabývá metodami analýzy bezpečnostních hrozeb a rizik.

V části disertace „Bezpečnostní politika a percepce hrozeb v České republice“ je daná problematika zkoumána v kontextu celého vývoje politické a bezpečnostní situace po r. 1989, včetně výrazného vlivu vstupu ČR do NATO v r. 1999 na zahájení a průběh reformy ozbrojených sil ČR. Autor se nevyhýbá ani určitému kritickému pohledu na přístup politických elit k bezpečnostním otázkám v devadesátých letech, což má svoje oprávnění. Je skutečně faktem, že teprve vstup do NATO, resp. úsilí o vstup přineslo změnu postoje politických elit k bezpečnostní („krizové“) legislativě a definování strategických priorit české bezpečnostní politiky. V tomto ohledu považuji za velmi pozitivní stránku disertace poměrně detailní rozbor všech dosud schválených doktrinálních dokumentů (Bezpečnostní strategie

1999, 2001, 2003, Vojenská strategie 1999, 2001, 2003) a především pak jakou formou jsou v těchto dokumentech definovány bezpečnostní hrozby a rizika (jejich vývoj). Autor přitom neopomíjí ani mezinárodní rámec rozbohem Strategické koncepce NATO a Evropské bezpečnostní strategie. Za zdařilé považuji i využití výzkumů veřejného mínění reflektujících hodnocení stavu bezpečnosti země, resp. občanů veřejností. Domnívám se, že tato část práce by mohla rozhodně najít využití i při přípravě nové verze české bezpečnostní strategie, která by měla být vypracována v poměrně blízkém horizontu s přihlédnutím k pravidelné cca tříleté periodě platnosti předcházejících bezpečnostních strategií.

Disertační práce Mgr. Franka se věnuje i stavu výzkumu bezpečnostních hrozeb a rizik v České republice. Mám za to, že zatím v takto ucelené podobě podobná tematika nebyla zpracována, což se týká především části analyzující výzkum na akademické půdě. Celou tuto část proto velmi oceňuji.

Mgr. Frank dospěl ve své disertaci ke dvěma hypotézám. V případě první hypotézy „V české odborné veřejnosti existuje všeobecně přijímaná a ustálená metodologie a terminologie z oblasti analýzy a predikce bezpečnostních hrozeb“ konstatoval, že nedošlo k jejímu naplnění. Tento závěr považuji za relevantní jednak na základě závěrů, ke kterým autor došel v textu disertace a též diskuse v rámci bezpečnostní komunity.

V případě druhé hypotézy „V české společnosti lze identifikovat sekuritizační pohyb a sekuritizaci konkrétní bezpečnostní hrozby“ konstatoval, že došlo k jejímu potvrzení. Lze s tímto též souhlasit a to i v kontextu citlivějšího vnímání řady bezpečnostních hrozeb veřejností (mj. kriminality a terorismu).

Ve své disertační práci Mgr. Frank velmi dobře využil odbornou literaturu a odborné prameny o čemž svědčí seznam použité literatury i poznámkový aparát.

Mgr. Frank prokázal svojí disertační prací tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu. Disertační práce splňuje všechny podmínky standardně kladené na disertační práce v daném oboru.

PhDr. Miloš Balabán, Ph.D.

